

SAZETA WARSZAWSKA

W Sobotę Dnia 16. Grudnia Roku 1786.

Z Warszawy dnia 16. Grudnia. Dalsze wiadomości o Trzęsieniu Ziemi w naszej Polsce ostatnią razą przytrafionym, z listów późniejszych Krakowskich wybrane, są następujące.

W Mieście Krakowie, na wielu miejscach mury porysowały się, osobliwie w Kłafztorze JJ. XX. Karmelitów na Piasku. W tymże Kłafztorze, pewny Zakonnik, tak ciężko na nogi chorował, że od trzech tygodni, z łózka ruszyć się niemógł; gdy zaś ziemia się zatrzęśła, y ściana w jego Celi nadedrzwiami pękła, odegnał strach od nog słabość, tak dalece, że porwawszy się chory z łózka, sam o swej mocy z Celi uciekł. Tamże w Krakowie, Kościoł

JJ. XX. Augustynianów na Kazimierzu wielki y wysoki, tak się w sklepieniu *in prima navi*, czyli w Presbyterium porysował, że musiano go potem zamknąć dla niebezpieczeństwa. Po wielu miejscach około Krakowa, pospadały z Kościołów gzymfy y krzyże; co się przytrafiło y w Plebanii w Rocimowicach. Na Kalwaryi, kominy pospadały. Było toż Trzęsienie w Busku, w Kielcach, w Chęcinach, w Głębowicach, y w całym Xięstwie Zatorskim y Oświęcimskim; a czym bliżey Krakowa, tym mocniejszy. Dalej niedoszło iak do Matogoszczu; za tym albowiem miejscem, dążąc ku Warszawie, czuć się nie dało. W Siost-

wicach (o kilkoro stay od *Buska*) nowo wymurowane Oficyny, tak się poryłowały, że mieszkańcy uciekać z nich musieli. W *Balicach*, przyszedł pewny wieśniak do źródła po wodę; w tym, gdy się ziemia zatrzęśła, bliska kamienna wielka skała rozpukła się na dwoje, a to z takim hukiem, iak żeby z kilkunastu harmat razem nad uchem wystrzelono; ogłuszony chłop, ledwo przyszedł do siebie. Z *Zatora* pisało, iż tameczny Doktor *J.P. Gherr*, rodem *Włoch*, z *Miasta Bononii*, wiedząc z doświadczenia w swoim kraju, iż te straszne przypadki, często króć na jednym razie nie kończą się, przez całą noc nie spał, y świadczy, że było drugie Trzęśnienie, chociaż lekkie o godz. 3. po północy, którego śpiący ludzie nie czuli. Przybył jeden z zagranicy do *Krakowa*, y o podobnym Trzęśnieniu w *Opawie* przytrafionym, czynił niezawodną relacją. W *Krakowie*, mgły grube y siarką trącające, do tychczasiejsze panują.

Z *Piotrkowa* podobne *Krakowskiem* mamy wiadomości. Między innemi, w *Kollegium JJ. XX. Piarpw*, widocznie ruszały się piece, drzwi, okna, y same ściany. Jeden Zakonnik siedzący na krześle, raptowo z

południa na północ usunięty został; a skrzypce, wsparte na stole uderzywszy o stoł, y dźwięk wydawszy, znowu na swym stanęły miejscu. W drugiego *Celi*, krzesło pod siedzącym y stoł w tę y ową stronę usunęły się. Trzeci Zakonnik stojący podówczas, tak mocno wahać się począł, że stołu chwycić się musiał, ażeby na ziemię nie padł; przytym postrzegł, że wiszący liniał na murze, oscyllacye ruszając się czynił. Czwartym, także stojącym, gdy się chwiał począł, bojąc się upadnienia, o mur oparł się, ale gołmur od siebie odtrącał. Piątego, przy piecu siedzącego, tenże piec mocno uderzył. W tymże *Kollegium* kilku uczniów y z *Dyrektorem*, za powstałym Trzęśnieniem, do muru przytulili się; lecz od tegoż muru odtrąceni, odskakiwać musieli. Toż samo działo się w *Klasztorze JJ. XX. Dominikanow*, y po innych miejscach; ale wszędzie *BOGU* dzięki bez szkody (*).

Z *Pultuska* d. 15. *Grud*: Z rozporządzenia *Xiążenia Jmci Pultuskiego Szembka Biskupa Płockiego*, *Pasterza Naszego*, rozpoczęły się tu *Publiczne Supplikacye*, dla błagania *Bożkiego* *Majestatu*, z okoliczności *Trzęśnienia Ziemi*, znowu w *Polszcze* naszey ponowionego.

(*) Po strasznym *Trzęśnieniu Ziemi*, w dawniejszym iejszcze *Wiek* w *Sycylii* przytrafionym, dla pokazania, że niekoniecznie naywinniejszym przed *Bogiem* krajom, takowe *Bożkie* plagi przytrafiają się; bito z teyże fatalney okoliczności *Medale*, na których wyrażone były te słowa *Chrystusa Pana*, z *Ewangelii S. Łukasza* z *Rozdziału 13.* wycięte, właśnie do tego przypadku służące; *illi decem & octo, supra quos cecidit turris in Siloe, & occidit eos;*

Z Włoch dnia 11. Listop: Flota Wenecka z Tunetu przybyła do Malty, gdzie puścił się także Admirał Memo, dla obietnicy nad nią Komendy, gdyż Kawaler Emo, otrzymał inny konferowany sobie Urząd w Wenecyi.

Z Semlinu d. 7. Listop: Od pierwszego Października, aż do szóstego Listopada, na pół milliona Cesarzkich Talarow sprowadzili do Państwa Tureckiego kupcy Greccy, które są przeznaczone na zakupienie wełny.

Z Lwowa d. 6. Listop: Cesarz Jmć, kazał ogłosić, że dawny ów zwyczaj, podług którego Szlachcie, któryby w Magistracie zasiadał miejsce, Szlachectwo swe utraci; na przyszły czas, nie znaczyć nie ma.

Z Frankfurta d. 20. Listop: W publicznych piśmiech czytamy to co następuje: „ Słychać, że wielkiey wagi Familii interesa. między Dworami Rzymско-Cesarzkim y Toskańskim, które się ściągają do sukcesyi Tronu y dziedzictwa na osobę Arcy-Xiążęcia Jmci Franciszka, w ten sposób z wielkim ukontentowaniem obojga pomienionych Dworow zostały ułożone: że chociażby nawet pomie-

„ niony Arcy-Xiąże Jmć, dostoy-
„ ności Krola Rzymskiego dostąpił,
„ z tym wżyszkim, idąc za przy-
„ kładem stryia swego Josefa II.
„ nieprzedzey, aż po śmierci oycy
„ swojego W. Xiążęcia, tak iak Io-
„ zef stryia jego po śmierci Franci-
„ ska II. y Terezy, rządu Państwa
„ Austryackiego żeby obeymował. „

Z Austryi d. 19. Listop: To co następuje donoszą nam z Muray w Wyższej Styryi: „ Pewny wieśniak, który już zdawna wielce był nieukontentowany przeto, iż Święta skaffowano, y począł się mocno tego obawiać, ażeby przez wyszłe nowe, nie dawno rozporządzenie, nakazujące robić w dni Świąt skaffowanych, nie był naglony do roboty w dni pomienione, postanowił sobie przez samoboystwo na wieki od roboty siebie uwolnić. Ułożył zatym dla siebie stos drew, zawiesił na drzewie naprzeciwko tego stołu stojącym Krucyfix, y Obraz Matki Boskiej, podpałił ten stos, położył się na nim spokojnie, y spalił się aż na popioł. „

Z Paryża d. 20. Listop: Donoszą z Tunetu, że z tamąd wyszły na morze cztery statki Korfarszow, którzy pilno chcą czatować na przechodzące rozmaite Hiszpańskie okręty.

putatis, quia & ipsi debitores fuerint praeter omnes homines habitantes in Ierusalem? Non; dico vobis. Sed si penitentiam non egeritis, omnes similiter peribitis. To jest: Osmnaście onych, na których upadła wieża w Syloe, y pobita ie; minimacie, żeby y oni winnieyszymi byli nad uszyskkie ludzkie mieszkające w Ieruzalem? Nie; mówię wam. Ale iesli pokutować niebę-
dziecie, wszyscy rownie zginiecie.

Z Neapolu dnia 7. Listop. Xiążę Jmé de Glocester z Medyolanu tu jest spodziewany.

Z Wiednia d. 22. Listop: Pierwsza część Księgi powszechnego Obywatelskiego Prawa, już wyszła z pod prasy, y od 1. Stycznia 1787. Roku, wszyscy poddani Cesarscy, podług niego rządzić się mają.

W przeszłym tygodniu przybył tu kuryer z Berlina, który w kilka dni dopiero nazad tam był ekspedowany. Francuski Gabinetowy kuryer, który tam przywoził listy Ministrowi Francuskiemu, zaraz ztąd kontynuował daley podróż swą do Stambulu. Xiążę Jmé Arcybiskup Saltzburgski myśli dnia 28. tego miesiąca wyjechać z Wiednia.

Z Austrii d. 22. Listop: Piszą z Stambulu, że Porta teraz ogłosiła, iż wojska Tureckiego, ani noga nie weydzie do kraiu Xiążęcia Jmci Herakliusza, y wcale niebędzie sukursować narodowi Lesghiern.

Z Czech d. 24. Listop: Obywatele w Pilsen, chcieli Cesarzowi Jmci podać skargę na piśmie przeciwko swojemu Magistratowi; Magistrat zaś, chcąc postrach między Obywatelami uczynić, kazał dwóch z tychże Obywatelów wziąć do aresztu. Lecz pomienieni obywatele, niezłękli się tego, podali na piśmie zaskarżenie Monarsze, z tym ieszcze dodatkiem, iż dwóch z nich jest osadzonych za to iedynie, że chcieli te Cesarzowi Jmci podać zaskarżenia. Natych-

miało takowa wyszła od Monarchy rezolucya, ażeby zaraz ci dway obywatele z aresztu uwolnieni byli, y żeby Magistrat, to ich wzięcie nadgradzając, każdemu z nich za każdy dzień zapłacił po Czerwonym Złotym. Zatem tenże Magistrat, musiał iednemu z nich, który siedział przez dni 6. w areszcie, zapłacić Czeriw: Zll: 6. a drugiemu, który był w więzieniu przez dni 33. wyliczyć 33. Czeriw: Zll:

Z Berlina d. 28. Listop: W tych dniach, Xiążę Jmé Kurlandzki powrócił z Brunświcku.

Z Drezna dnia 26. Listop: Odnawia się znowu pogłoska, o zaślubieniu Xiążęcia Jmci Antoniego z iedną z Toskańskich Xiężniczek.

Z Madrytu d. 10. Listop: W wojsku naszym znaczne mają nastąpić odmiany. Czwartym Eskadronem po wszystkich Reymentach Kawaleryi, ma być skaffowany. Hrabini d'Aranda, Małżonka naszego Ministra rezydującego w Paryżu, tu przybyła, dla poprawy w oyczyźnie słabego swojego zdrowia.

Z Londynu d. 21. Listop: Wszystkie nasze publiczne pisma głoszą o samym tylko zawartym Handlowym Traktacie z Francją, który w Gazecie Ministeryalney wielce jest chwalony; w Gazecie zaś Antiministryalney wiele na nagane jest przytoczono. Prawie każda Poczta przychodząca z Irlandyi smutne donosi nowiny o tych niepokojach, które tam trwają.

SUPPLEMENT

DOSADZESZY WARSZAWSKIEJ

W Sobotę Dnia 16. Grudnia R. 1786.

Z Warszawy d. 16. Grudnia. W przeszły czwartek, w Kollegiacie tutajszej, odprawiła się zwykłym Obrządkiem Uroczysta Instalacya na Kanonią *Warszawską*, Jmci Xiędza Jowina *Bystrzyckiego* (niegdys *Iezuity*) Kantora Koadiutora *Płockiego*, Proboszcza *Stężyckiego*, Astronoma J.K.Mci.

Z Londynu d. 21. Listop: Piszą z *Ameryki*, że w *Worcester* zebrałszy się kupa pospolitwa, stanęła z nadstawionemi bagnietami, chcąc przeszkodzić Sędziom y Magistratowym osobom weyscia do *Ratusza*, y niedopuszczyć Kwartalowych Sądowych zgromadzeń. Sędziowie tyle mieli przytomności y serca, iż w *Mieście* na innym miejscu swe Sady złożyli.

Powiadają, że nasze Ministerium ogłosiło *Amerykańskiemu* Ministrowi, iż *Amerykanie* będą musieli wprzód popłacić swoje długi, które mają w *Anglii*, nim im będą wydane Fortece na granicach, które po zawarciu pokoju miały być odstąpione.

Z *Hagi* d. 28. Listop: Niedawno 9. Miast dało swe zezwolenie, co się tycze owego, o którym wyżej, Projektu podanego od Miasta *Amsterdamu*.

Rada Stanu, w tym tygodniu okazała *Stanom Generalnym* swą boiaźń względem czyniących się przygotowań wojennych w *Austryackim Niderlandzie* mniemając, że nasze graniczne Fortece w *Flandryi*, iako ogłoszone z *Amunicyi* y żołnierzy przez to mogą doznać niebezpieczeństwa.

Na tę rezolucyą *Stanow Generalnych*: „ażeby *Holenderskie* statki w okolicach *Zwin*, jeżeliby było potrzeba, moc mocą odpierały; „*Prowincye Geldrya* y *Frieslandya*, niechciały dać swego zezwolenia.

Dwa liniowe okręty, od 74. harmat, które *Stany Generalne* dały w prezencie *Krolowi* Jmci *Francuskiemu*, z wielką trudnością są przeprowadzone do portu *Harlinger*.

Za pewną rzecz twierdzą, że w zgromadzeniu Stanow *Holenderskich*, kreski się pomnażają za stronę Xiążęcia *Stadhudera*, tak dalece, że równość głosów jest za nim, iak y przeciwko niemu.

Od Stanow *Geldryi* dwa listy przysłane są do Stanow *Holenderskich*. Zapewne w tym tygodniu deliberyacye, co się tycze medyacyi, koniec wezmą.

Z *Amsterdamu* d. 25. *Listop*: Niedawno tu wzięto wareszt trzech złodzieiow, ktorzy pod imieniem dystyngwowanych Panow, w paradnych ekwipażach ięździli.

Piszą z *Brest*, że Pan *de Gallisoniere* przyprowadził z sobą 220, *Francuskich* dezertorow.

Z *Madrytu* d. 9. *Listop*: Krol Jmć swojemu Spowiednikowi *Don Iachim de Cleta*, wchodzącemu do naywyższej Inkwizycyi, konferował Biskupstwo *de Osma*.

Z *Neapolu* d. 7. *Listop*: *Wezuwiusz* przestał iuż z siebie ogień wyrzucać, wielu teraz dystyngwowanych Cudzoziemcow ięodzi dla oglądania, iak osobliwe skutki poczyniła ognista lawa.

Z *Hagi* d. 25. *Listop*: W przeszłą srodę, *Stany Generalne*, ktore były niedawno iuż zaśolwowały swoje zgromadzenia, znowu się ekstrordynaryinie zgromadziły, ponieważ, iak mówią, woysko Cesarzkie do *Zwin* dąży, gdzie statek *Holenderski* jest zatrzymany.

Mamy teraz Raport o Projekcie Miasta *Amsterdamu* do przywrocenia dawney harmonii uczynionym, y od niektórych miast przyiętym. Pierwsza rzecz zawierająca się w tym Projekcie jest, list Stanow *Holenderskich* do Rady *Utrechckiey*, zachęcający ją iak naymocniey do przyięcia od wszystkich sprzymierzonych ofiarowaney medyacyi. Potwóre, przywrocenie dawney spokojności w *Geldryi*. Potrzebie, ażeby kopia tych dwóch wyżey położonych punktow, posłana była Stanom *Geldryi*, y Prowincyom *Seelandyi*, *Frieslandyi*, *Groningen*, y *Oberysel*, tym końcem, żeby pomienione Stany spolnie z Stanami *Holenderskimi* przykładaly się do przywrocenia dawney harmonii w *Geldryi*. Poczwarcie, ażeby Kommissya była wyznaczona do weyrzenia w własności prerogatyw Xiążęcia *Stadhudera*, dla obwarowania ich w ten sposob, ażeby y iego władzy y prerogatywom żadnego nieprzyniesć uszczerbku, y utrzymać należycie wolność Narodu.

Dnia wczorayszego Ministrowie *Austryacki*, *Angielski*, y *Sardyński*, mieli każdy z osobna długą konferencyą z Prezydentem Stanow *Generalnych*.

Rycerstwo także deliberoowało względem podanego projektu od

Miasta *Amsterdamu*, z ktorey to okoliczności postrzeżono, że toż Rycerstwo jedno trzyma z Stanami *Geldryi*.

Dnia wczorayszego, Stany *Holenderskie* rozmaite Officerskie Szarże rozdawały, ktore były waiące po Reymentach ich Repartycyi.

Z okazji powstałych kłotni między Gubernium *Bruxelskim* y Miastem *Zwin*, wysłani są kuryerowie do naszych Ministrów w *Bruxelli*, *Paryżu*, y *Wiedniu* rezydujących.

Nasi Patryocy rozgłosili, że Dwor Xiążęcia *Stadhudera* w *Nymegen* barzo zimno był przyjęty. Ale to jest rzecz pewna, że gdy on tam przybył, między polpolsstwem niewypowiedziana panowała radość, ktora się dawała okazywać przez radolne nieustanne okrzyki.

Z *Kadyx* d. 1. *Lisłop*: Otrzymałiśmy nowinę o nieszczęśliwym Josie, ktorego doznał żyd *Cordozo* przeszły tłumacz *Angielskiego* Konsula w *Maroku*. Ten żyd w roku przeszłym bawił się tu w *Kadyx*, wziowfszy na siebie zmyśloną postać *Chrześcianina*. Porobił tu fałszywe assekuracye, y został odkryty, iż był żydem, naostatek umykając z rąk *Inkwizycyi*, uszedł do *Maroku*. Ponieważ on tameczny język doskonałe umiał, użyty był zatym do Dworu. Tamże znaydujący się brat jego, iż się zwadził był z jednym *Marokańskim* Ministrem, osadzony został w więzieniu; przy którym znalezione dwa listy w *Hiszpańskim* języku pisane do niego, od owego *Cordozo* swojego brata. W jednym z nich te słowa były wyrażone: „Wszyscy *Marokańczycy* są łaydaki, „ a Cesarz *Marokański* nieumie dotrzymywać swojego słowa. „ Zaraz złożona była Rada y Sąd, podczas ktorego wypadł na Autora owego listu dekret śmierci. Cesarz kazał go przyprowadzić do Audyencyonalney Sali, gdzie włożono mu powroz na szyję, 200. dano mu kiiow, 10. razy kulami do niego wystrzelono, a potym na wiele części ciało jego porąbano y psom oddano. Ten nieszczęśliwy żyd, był dawniey w *Londynie*, gdzie użyto go do Kancellaryi Lorda *Sydney*, z przyczyny, iż był doskonały w języku *Arabskim*.

Z *Hagidnia* 28. *Lisłopada*. Wielu obywatelów w *Utrechcie* nalegało u Magistratu, ażeby wszystkie sukursowe Reymenta niebyły nadad odsyłane, ale żeby 500. albo 600. ludzi tam zimowało.

Do tychczas niemożemy się dowiedzieć, czy miał iakie konferencye z naszymi Ministrami stanu, przybyły tu z *Paryża* JP. *de Rayneval*. To tylko powszechnie głoszą, że *Francya* tym go końcem tu przysłała, ażeby on, tak iak Hrabia *de Görtz*, miał baczość na te intereśa, ktore się ściągają do osoby Xiążęcia *Stadhudera*.

W Nymegen wszystko w należytey jest spokojności. Xiąże Stad-
huder co dzień bywa na paradzie woyskowej, y wiele Panow z Gei-
dryi mu asystuie.

DONIESIENIE Z WARSZAWY DNIA 16. GRUD: R. 1786.

Kalendarzyk Polityczny *Warszawski* w tuteyszej Drukarni JKMcI przy Kollegium *Po-
jezuitickim* w Starym Mieście wyszedł na Rok 1787. z dodatkiem Summaryusza Konstytucyi Sey-
mu ostatniego, Orderowych y Urzędników późniey kreowanych oraz Ciekawosci.

Kancellarya Kommissyi Rzpłtey Skarbu Kor: na mocy dyspozycyi Kommissyi swojej pod
dniami 7. Miesiąca y Roku terażnieyszych zasłaley, do wiadomości podaie, iż Kommissya Maga-
zyny Zbożowe w *Zawichucie*, w *Rozyampolu* y w *Krzemieniu* będące, wyprzedać Officialistom
swoim zleciła, y że w tychże Megazynach potrzebiującym żyto ceną umowioną przedawane
będzie.

W Księgarni *Gröllowskiej* w *Marywilu* znajduią się: [1] Almanac de Gotha pour l'Année
1787. avec figures. Cena Zł: 6. gr: 15. [1] Almanac de Göttingue, pour l'Année 1787. avec figu-
res. Cena Zł: 6. gr: 15.

Znayıdie się Bilard porządny y piękny z drzewa gatunku bardzo dobrego baysowany
kafowo, obcicie onego meştejne, y na śrubach mosiądz dębrze wypoleowany, z kulami karam-
belowemi y allakiern, których wszystkich 17. z kłami do grania y wszelkim porządkiem do bi-
łaru należącym; ktoby życzył nabyć, może się udać do Dworku *Delfusowskiego* na *Kalewkach* bę-
dącego pod Nrm 2248. do *P. Merbacha* stolarza.

J.P. Gallivert w tym tu Mieście znany, uczeń sławnego *Comus* w *Paryżu*, wynalazek uczy-
nił szkła osobliwszego, które służy do wprawienia dzieciom ręki uczącym się pisma lub rysun-
kow łatwym sposobem bez pomocy nauczyciela; y inż miał honor naydysyngnowanyszym w tym
Mieście znajdującym się osobom temiz szkłami służyć. Użycie tego szkła jest następujące: trzeba zafa-
dzić za to szkło formę pisma lub rysunku sztuki iakieykolwiek, dać uczniowi ołówek czerwony lub
czarny, na którym szkłe prowadzić trzeba ołówek iak jest forma z tytu tego szkła. Mający szkło
uczeń, pisac lub rysować będzie podług podaney formy. Ktore to pismo gąbką mokrą tyle razy
zetrzeć można, ile raz się nieuda, y ktore szkło tak dlugo służyć może, aż dopoki się nieścucze.
Mieszka on na *Przyrytku* w *Kamienicy* *J.P. Zaleskiej* Nro 1885. Pojedynczy kwadrat tego szkła
przedaje się po Zł: 18. dubeltowy po Zł: 36. Dokładnieyszą informacją obieciue dać osobom
kupującym też szkła u niego.

Z inncyj Dekretu Radzleckiego *M. S. W.*, dnia 18. 19. 20. y następujących tego Miesiąca
o godz: 2. po południu za gotowe pieniądze expedyowana będzie na Ratuszu Miasta tegoż w *Sali*
Radzieckiej na pierwszym piętrze licytacya różnych *Effektow*: złota, srebra miedzi, mosiądzu,
zegara, blachy, cyny, sukien białogłowskich, bielizny, komodow, szafek, obrazow, y innych
sprzętow demowych y gospodarstkich.

Aukcyja będzie w *Kamienicy* Szli: *Pana Cadra* pod Nrem 2230. na przeciwko *Ogrodu Kra-
sinskich* za Cekaumem sycuwaney to jest: us pierścionki brylantowe y inne, zegarki złoto z re-
petycyami y inne. suknie męskie, bielizny słołow y inna, miedź, mosiądz, pościel, luźka że-
lazne y inne, kauupy y krezsa z powleczeniem, foły, stoliki, szafy, porcynele, fajans Angiel:
szkła słołowe Angiel: y inne, płótna Holen: przednie sztukami. koń Anglizowany, szory, siodła
Angiel: obrazy, portrety, landszafty, kopestsztychy, książki w różnych językach, wina Francuskie
czerwone słołowe nabutelki, y inne domowe sprzęty przez *A. U.* JKMcI: za gotowe pieniądze
odprawiać się będzie dnia 19. 20. y 21. Grudnia.

Z *Błonia*, do *Warszawy* iadąc d. 17. Grud: zginęła szkatulka z papierami prawnymi iak
ko to: *Plenipotencye*, *Extrakt* różne &c: Ktoby ja znalazł, lub dowiedział się o niej, niech da
je znać w *Warszawie* w *Kamienicy* *S. Rocha* przy *Koszarach* *Gwardyi Lit:* do sklepu *kerzenne-
go*, a znaczną odbierze nagrodę.